

ning, at det forekommer mig, at Mindretallet synes at have nogen Skyld i, at deres Vædringsforslag have faaet den Medfart, som de have. Den Motivering, de have givet af deres Vædringsforslag ved 2den Behandling, misbilliger jeg, og jeg siger, at gennem denne Motivering have de givet deres Modstandere en Leilighed til at holde desto stærkere paa de Forslag, de have stillet op. Der er blevet talt om Alliancer i denne Sag, men det Mærkelige derved er, at de Mand her i denne Forsamling, som anklage og betragte dette for at være et Misgreb, have gjort sig skyldige i noget Signende tidligere og endogsaa, efter min Mening i en stærkere Grad. Forresten er det min Mening, om Alliancen her, at det er noget meget Naturligt i Modsetning til det Princip, som synes stadig at holdes oppe navnlig af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), nemlig at vi ikke tør bruge det private Initiativ paa noget som helst Punkt. Vi tør ikke behandle Sagerne, uden naar de ere komne fra Regeringen. Jeg er i stik Modsetning til det ærede Medlem. Jeg tror netop, det var heldigt, om Medlemmerne af Rigsdagen indbyrdes kom til at arbejde sammen i Fortrolighed og derigennem søgte at komme til Forstaaelse af Sagerne. Det finder jeg er en ligesaa naturlig Maade at arbejde paa som den stadig Jænting at ville, naar det Hele ikke bliver ledet fra en vis Side. Er en Sag, der forhandles, forøvrigt god, ser jeg ikke, hvad der kan være i Veien for at tage den og behandle den, hvem den end kommer fra. Det blev fremsført fra Mindretallets Side, at vilde vi forhandle paa den Maade, kunde vi sagtens faae Reformen. Men det er dog ikke saa let. Det ærede Mindretal har vist en Fornemmelser af, at det ogsaa kan have sine Vanstikigheder. Navnlig ifjor tror jeg nok, at der fra den Side blev gjort et alvorligt Forsøg paa at komme til Overensstemmelse med Modstanderne, navnlig med Spire; men det mislykkedes, saa at de Herrer vist maa indrømme, at det dog ikke er saa ganske let at faae Lovene med Spire heri Salen. Saltfald har den Side af Salen, hvorfra det er sagt, at det er let, ikke kunnet udrette Noget ad den Vej. Jeg kan saameget mindre forstaa det ærede Mindretals Stilling, som det har fortalt ikke een men mange Gange, navnlig ifjor og iforfjor, at vi skulde i det enkelte Tilfælde tage, hvad vi kunde faae. Kunde vi ikke faae det Bedste, skulde vi tage det Næstbedste. Jeg finder, at vi virkelig her staa i et saadant Tilfælde, hvor Valget er mellem det Bedste og det Næstbedste, thi dersom vi forkaste det Forslag, som der nu er Udflugt til at kunne faae gennemført, saa beholde vi de gamle Tilstande, og de ere efter min Formening noget værre. Det ærede Mindretal maatte derfor absolut efter den Politikk, det har ført heri Salen i de sidste to Aar, netop være med til at søge at faae den

Tilstand afløst, som vi nu leve under. Naar de ikke kunne faae, hvad de ville have, synes jeg, de maa tage, hvad de kunne faae, naar det er bedre end det, som nu er tilfælde. Det er ganske sandt, som det er blevet sagt, at vi reformere ikke Samfundet ved Love — det var vist det ærede Medlem fra Ribe, som gjorde opmærksom derpaa — men vi reformere Lovene for Samfundets Skyld. Naar vi have Love, hvorunder vi føle os trykkede, saa er det rimeligt og naturligt, at vi maa sørge for at faae dem forandrede og vise Villighed og Imødekommen saavidt muligt fra alle Sider. Den omtalte Hilsenparagraf, som ved 2den Behandling blev motiveret af Mindretallet, skal jeg omtale med et Par Ord, da jeg misbilliger den Motivering. Det ærede Medlem for Ribe (Buss) udtalte nemlig at det var ingen Ulykke, om en Soldat viste Udhøflighed overfor sin Overmand. Han gjorde en Sammenligning og henvisste til Tyendeforholdet paa Landet. Naar vi Bønder, tror jeg nok han sagde, ikke behandlede vort Tyende ordentligt, saa var det ikke mere end billigt, at det ogsaa var udhøfligt mod os. Jeg tror nok, at det ærede Medlem gif lidt for vidt i disse Bemærkninger, og at Sammenligningen halter meget betydeligt. For det Første er jeg imod den, om jeg saa maa sige Vilddomssopfattelse, at Ungdommen skal opdrages med det Formaal for Die: Saasnart Du er fornærmet, saa skal Du være berettiget til overfor Din Overmand at vise Ringeagt. Det Princip tror jeg er noget farligt at gaa ind paa, og jeg kan ikke indse, at der er noget Foræblende ved i Lovene at opstille, at Undergivne paa den Maade skulde have Lov til at vise Ringeagt for Foresatte (Modsigelse). Naar der siges, at de kunne ingen Ringeagt vise, saa skal jeg dertil svare, at jeg mener, det er en stor Ringeagt overfor en Overmand, naar han og den Undergivne møde hinanden paa offentlig Gade, at den Underordnede da undlader at opfylde den Høflighedspligt, som jeg betragter det at være — som han i det Tilfælde burde udøve. Forresten vil jeg sige til det ærede Medlem fra Ribe (Buss) med Hensyn til dette Billede fra det praktiske Liv: Tyendeforholdet, at hvis han i sin Forretning i Hjemmet overfor sit Tyende ikke fordrer, at en Ordre skal ablydes, saa tror jeg, at han vil faae sine Sager meget daarligt passede, og i det Tilfælde, at den ikke ablydes, tror jeg, at det ærede Medlem ikke vil finde sig i, at Tyendet viser Udhøflighed overfor ham, men snarere benytter den Ret, han har til at afstedige den Vedkommende af sin Tjeneste; thi, at han i den Grad skulde være en Slave af sine Undergivne, som han i Dieblilket synes at være, betvivler jeg. Jeg betragter det ærede Medlem som noget mere selvstændigt, ogsaa overfor sin egen Bedrift, til at han opstiller et saadant Princip. Jeg vil endnu tillade mig en Bemærkning overfor det ærede Medlem for Veile Amts